

Toimenpideoite TPA 9/2016 vp

Saara-Sofia Sirén kok ym.

Toimenpideoite öljysuojarahaston mahdollisuudesta korvata harkinnanvaraista avustusta järjestöjen investointeihin ja kalustohankintoihin

Eduskunnalle

Ympäristöministeriön alainen öljysuojarahasto korvaa maa- ja vesialueilla tapahtuvien öljyvahinkojen ja niiden torjunnan kustannukset silloin, kun vahingon aiheuttajaa ei tiedetä tai aiheuttaja ei kykene korvaamaan kustannuksia. Lisäksi rahastosta voidaan myöntää korvauksia öljyn pilaaman maa-alueen puhdistamiskustannuksiin.

Alueellisilla pelastustoimilla on oikeus saada öljysuojarahastosta korvausta öljyntorjuntakaluston hankintakustannuksiin sekä öljyntorjuntavalmiuden ylläpitämisestä ja koulutuksesta johtuviin kustannuksiin. Öljyntorjuntaveneiden hankintakustannuksista korvataan öljysuojarahaston varoista yleensä 50—90 prosenttia. Lisäksi alueellisille pelastustoimille ja kunnille voidaan harkinnanvaraisesti myöntää korvauksia esimerkiksi öljyntorjuntakaluston varastointitilojen hankintakustannuksiin. Valtiolla öljysuojarahastosta voidaan myöntää harkinnanvaraisia korvauksia alusöljyvahinkojen torjuntaan tarkoitettun kaluston hankintakustannuksiin ja torjuntavalmiuden ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin.

Öljyntorjuntalain (1673/2009) perusteella öljyntorjunnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen Suomessa kuuluvat ympäristöministeriölle. Suomen ympäristökeskus SYKE huolehtii torjunnan järjestämisestä ja on päävastuussa isoista ympäristövahinkojen torjuntaoperaatioista. Laissa luetellaan muut viranomaiset, joilla on torjuntaan liittyviä tehtäviä.

Useat vapaaehtoisjärjestöt ovat eri yhteyksissä esittäneet ympäristöministeriölle ja öljysuojarahastolle kiinnostuksensa osallistua öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntaan sekä ympäristövahinkojen torjuntavalmiuden kehittämiseen. Öljysuojarahastolain (1406/2004) 3 luvun perusteella vapaaehtoisjärjestöllä on mahdollisuus hakea öljysuojarahastolta harkinnanvaraista avustusta öljyvahinkojen torjunnan tai torjuntavalmiuden ylläpidon kannalta tarpeelliseen toimintaan eli esimerkiksi koulutuksen järjestämiseen, varusteiden hankkimiseen tai muuhun öljyntorjuntavalmiuteen.

Pelastuslaitosten ja muiden viranomaisten varustus on kuitenkin yleensä etusijalla. Käytännössä edellytyksenä korvauksen saamiselle öljysuojarahastosta on, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vahvistamassa pelastustoimen alueen öljyvahinkojen torjuntasuunnitelmassa on otettu huomioon vapaaehtoisjärjestön toiminta ja mahdolliset kalustohankinnat tai että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on muutoin puoltanut avustushakemusta. Öljysuojarahasto voi

Toimenpidealoite TPA 9/2016 vp

kuitenkin harkinnanvaraisesti korvata vain varsinaista öljyvahinkojen torjuntakoulutusta ja öljyntorjuntaharjoitusten kustannuksia, ei yleistä johtamis-, viestintä- tms. koulutusta tai harjoitusta.

Öljysuojarahaston avustus vapaaehtoisjärjestöjen toiminnalle on lain mukaan aina harkinnanvarainen. Avustuksen mitoitus määräytyy tapauskohtaisesti hakemuksien perusteella. Tällä hetkellä vapaaehtoisjärjestöjen ei ole mahdollista hakea tarvitsemiinsa kalustohankintoihin avustusta öljysuojarahastosta, sillä sitä myönnetään ensisijassa kunnille ja alueellisille pelastustoimille. Avustusta ei ole ollut mahdollista myöntää sellaisiinkaan vapaaehtoisjärjestöjen hakemuksiin, jotka ovat perustuneet yhteishankintoihin julkisen toimijan kanssa.

Öljysuojarahaston pitäisi pystyä jatkossa tukemaan merkittävien alueellisten hankkeiden kalustoinvestointeja öljyntorjuntakaluston osalta. Tätä varten tulee määrittää hakukriteeristö sille, millainen vapaaehtoistoimija on oikeutettu hakemaan avustusta ministeriöltä ja minkälaisiin hankkeisiin. Tärkeää olisi painottaa hakijoiden toiminnan jatkuvuutta, yhteishankkeita julkisen toimijoiden kanssa, alueellista merkittävyyttä sekä luotettavuutta. Avustuksen saaminen pysyisi edelleen harkinnanvaraisena.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus selvittää öljysuojarahaston mahdollisuuden tukea harkinnanvaraisten avustusten kautta järjestöjä investoinneissa ja kalustohankinnoissa.

Helsingissä 25.2.2016

Saara-Sofia Sirén kok
Kai Mykkänen kok
Antero Vartia vihr
Eeva-Johanna Eloranta sd
Stefan Wallin r
Ville Niinistö vihr
Olavi Ala-Nissilä kesk
Anne-Mari Virolainen kok
Hanna Halmeenpää vihr
Antti Kaikkonen kesk
Hanna Kosonen kesk
Antti Kurvinen kesk
Krista Mikkonen vihr
Mika Raatikainen ps
Jani Toivola vihr
Hanna Sarkkinen vas
Petri Honkonen kesk
Satu Hassi vihr
Li Andersson vas